

Handläggare
Anette Manoti
Telefon: 08-50824582

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2024-03-21

Stockholm stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028

Svar på remiss

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som svar på remissen.

Sammanfattning

Remissen avser idrottsnämndens uppdrag att ta fram ett nytt idrottspolitiskt program och en ny strategi för friluftslivet. Dessa två styrdokument slås ihop till ett gemensamt *Program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028*. Förvaltningen anser att det kan bli en nackdel för friluftslivet när den tidigare strategin upphör och blir en mindre del i föreslaget program. Förvaltningen tar upp exempel där friluftslivet i programmet bör få samma villkor som idrotten.

Tre prioriterade grupper föreslås, personer med funktionsnedsättning från sju års ålder, ungdomar 13-20 år - särskilt flickor samt ungdomar i hushåll med socioekonomisk sårbarhet. Förvaltningen önskar en tydligare styrning om prioriterade grupper och teman/områden. Som programmet är skrivet, är fokusområdena bredare än de prioriterade grupperna. Om kommunfullmäktige godkänner programmet, anser förvaltningen att det borde bli samma villkor i stadens stöd för alla tre grupperna, vilket inte är fallet idag.

Förvaltningen ställer sig positiv till programmets övergripande mål och prioriterade grupper. I stora delar är ansvarsområdena en bekräftelse på stadsdelsnämndens pågående arbete och förvaltningen lyfter några exempel.

Bakgrund

I stadens budget för 2022 fick idrottsnämnden i uppdrag att ta fram ett nytt idrottspolitiskt program och en ny strategi för det rörliga friluftslivet. Förslaget i remissen innebär att de båda styrdokumenterna slås ihop till ett gemensamt, *Program för idrott,*

motion och friluftsliv, 2024-2028. Programmet har remitterats till alla nämnder och Riksidrottsförbundet, inför beslut i kommunfullmäktige.

Ärendet

Förslaget till *Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028* har sin grund i vad fysisk aktivitet ur ett folkhälsoperspektiv bidrar till. Programmet är stadsövergripande och berör alla stadens nämnder och bolag. Det nuvarande idrottspolitiska programmet och strategin för det rörliga friluftslivet, slås ihop i det föreslagna programmet.

Prioriterade grupper

Staden ska arbeta för att *alla* stockholmare ska vara fysiskt aktiva, oavsett ålder, bakgrund eller förutsättningar. Stadens huvudsakliga arbete för att främja fysisk aktivitet inriktas dock på tre prioriterade grupper: personer med funktionsnedsättning från sju års ålder, ungdomar 13-20 år, särskilt flickor samt ungdomar i hushåll med socioekonomisk sårbarhet. En lägesbild ges av jämställdhet och jämlikhet samt hur stadens nämnder föreslås verka för att utjämna skillnader i fysisk aktivitet, för de prioriterade grupperna.

Programmets delar

Arbetet föreslås i huvudsak delas in i två delar. Den första delen, med rubriken *Idrottsstaden Stockholm*, beskriver stadens arbete för att aktivera stockholmare i alla åldrar, främjande av föreningslivet, stimulera till ett ökat friluftslivsutövande, samt stadens idrottsspecifika arbete med elitidrott och idrottsevenemang.

Den andra delen, med rubriken *Fokusområden*, behandlar tre områden där staden ser särskild potential att stimulera grupper som står längre ifrån idrott och motion. Fokusområdena är: *En aktiv skola, Organiserad motion och idrott för alla, och Anläggningar och ytor som främjar rörelse*.

Avslutningsvis beskrivs vikten av samverkan och hur programmets ansvarsområden föreslås riktas inom stadens nämnder.

Samverkan uppföljning och ansvar

När kommunfullmäktige fastställt programmet, ska det implementeras av stadens nämnder och de ska ta fram verksamhetsanpassade mål, aktiviteter och arbetssätt. Uppföljning av arbetet ska ske löpande inom ramen för stadens ordinarie system för styrning och uppföljning.

Nedan listas de föreslagna ansvarsområden som berör stadsdelsnämnderna enskilt och i samverkan. I programmet finns förslag på ytterligare uppdrag som berör andra nämnder, se bilaga.

Aktiv hela livet

Utöver föreslaget program har Folkhälsomyndigheten nationella folkhälsomål och målområden samt riktlinjer för fysisk aktivitet och stillasittande. Staden har styrdokument *Handlingsplan för en äldrevänlig stad, Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.*

Ansvar/Uppdrag	Ansvarig nämnd
Bedriva ett aktivt hälsofrämjande arbete för stadens anställda.	Samtliga
Ansvar för att personer boende i LSS bostad erbjuds möjlighet till regelbunden fysisk aktivitet.	Stadsdelsnämnderna
Stimulera barn i förskoleåldern till fysisk aktivitet med fokus på lek och rörelseglädje.	Stadsdelsnämnderna
Främja fysisk aktivitet bland äldre Stockholmare.	Äldrenämnden, idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna
Identifiera och undanröja eventuella hinder som finns för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i idrotts-, motions- och friluftaktiviteter.	Idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna, socialnämnden

Ett tillgängligt friluftsliv

Utöver föreslaget program finns styrdokument *Strategi för friluftsliv i Stockholms län, Framkomlighetsstrategi för Stockholm stad, Grönare Stockholm, Lokala parkplaner.*

Ansvar/Uppdrag	Ansvarig nämnd
Ansvara för att en del av eller alla maskiner är tillgänglighetsanpassade vid nyetablering av utegym.	Idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna
Underlätta för föreningsverksamhet i vattennära lägen.	Idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden.
Utveckling av naturreservat och andra miljöer för friluftsliv.	Idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna, miljö- och hälsoskyddsnämnden, fastighetsnämnden
Inspirera och möjliggöra utövande av friluftsliv för besökare och boende vid fritidsgårdar, korttidsboenden och LSS-bostäder.	Stadsdelsnämnderna

Ansvar för att stadens strandbad har god hållbarhet, tillgänglighet och är attraktiva och inbjudande för vattennära rekreation.	Stadsdelsnämnderna
I egen regi eller i samarbete med andra anordna aktiviteter vid strandbaden under somrarna.	Stadsdelsnämnderna, idrottsnämnden
Utveckla stadens motionsspår.	Stadsdelsnämnderna, idrottsnämnden

Föreningslivet stärker folkhälsan

Utöver föreslaget program finns styrdokument *Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026*, *Stockholm stads program för evenemang*, *Kulturstrategiskt program för Stockholms stad*.

Ansvar/Uppdrag	Ansvarig nämnd
Regelbundet utvärdera och i dialog med föreningslivet utveckla föreningsstödet för att anpassa det till samhällets och idrottens utveckling och på så vis bibehålla ett modernt och effektivt stöd som bidrar till måluppfyllelse.	Idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna, socialnämnden
Aktivt arbeta för att underlätta administrationen för föreningar.	Idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna, socialnämnden
Stötta sociala initiativ från föreningslivet som bidrar till stadens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.	Stadsdelsnämnderna, idrottsnämnden

Hälsosam elitidrott

Uppdrag och ansvar riktar sig inte till stadsdelsnämnderna utan till idrotts – och utbildningsnämnden, se bilaga.

Hållbara evenemang som inspirerar

Utöver föreslaget program finns styrdokument *Stockholm stads program för evenemang*, *Stockholm stads klimathandlingsplan*, *Miljöprogram för Stockholm stad*.

Ansvar/Uppdrag	Ansvarig nämnd
Stötta och underlätta för föreningar som anordnar större tävlingar, cuper och turneringar.	Idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna

Fokusområde 1 – En aktiv skola

Utöver föreslaget program finns styrdokumentet *Skolprogram för Stockholm stads förskolor och skolor*.

Ansvar/Uppdrag	Ansvarig nämnd
Utveckla utbudet av idrotts- och motionsaktiviteter för högstadie- och gymnasieelever, inklusive elever i anpassade grund- och gymnasieskolor, i anslutning till skoldagens start eller slut.	Utbildningsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, stadsdelsnämnderna

Fokusområde 2 – Organiserad motion och idrott för alla

Utöver föreslaget program finns styrdokument *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, Handlingsplan för en äldrevänlig stad, Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar*.

Ansvar/Uppdrag	Ansvarig nämnd
Samverka med berörda nämnder och civilsamhället för att främja fysisk aktivitet hos särskilt sårbara grupper som finns inom nämndens ansvarsområden.	Socialnämnden, stadsdelsnämnderna
Ansvar för att fritidsgårdar och parklekar regelbundet arrangerar kostnadsfria aktiviteter som främjar rörelse för barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning.	Stadsdelsnämnderna, kulturnämnden
Verka för mer organiserad verksamhet på spontanidrottsytor riktat till specifika målgrupper, särskilt flickor.	Stadsdelsnämnderna, idrottsnämnden, kulturnämnden

Fokusområde 3 – Anläggningar och ytor som främjar rörelse

Utöver föreslaget program finns styrdokument *Översiktsplan för Stockholms stad, Spontanidrottsytor – Strategi för ett mer jämställt och jämlikt nyttjande, Strategi för idrottsanläggningar*.

Ansvar/Uppdrag	Ansvarig nämnd
Genomföra jämställdhetsanalys vid varje investering i idrottsanläggningar, såväl ny- som reinvestering, som görs inom	Idrottsnämnden, fastighetsnämnden, stadsdelsnämnderna

respektive nämnds ansvarsområde samt tydliggöra vilka som ska nås med investeringen.	
Verka för att utbudet av ytor för fysisk aktivitet motsvarar efterfrågan i så stor utsträckning som möjligt. Särskild hänsyn ska tas till de idag fysiskt inaktivas önskemål.	Idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna
Verka för att staden kan erbjuda en mångfald i anläggningar och ytor för spontanidrott.	Idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna, trafiknämnden

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen medborgarservice och stadsmiljö.

Synpunkter från Skärholmens pensionärsråd

Fokus på programmet ligger på verksamhet för barn och unga, vilket rådet ser som positivt. Pensionärsrådet ser dock en nackdel, under målet *Aktiv idrott hela livet*, att programmet inte berör de äldres behov. I ”Handlingsplan för en äldrevänlig stad”, som hänvisas till, kan rådet inte finna några konkreta förslag till åtgärder, vad gäller äldres behov av motion och friluftsliv, såsom till exempel gruppträning, gemensamma promenader och rörlighetsträning. I programmet saknar pensionärsrådet också fokus på behovet av att i samklang hålla både kroppen och hjärnan i trim. Det finns i detta sammanhang troligtvis många goda exempel att ta vara på, till exempel i Kumla kommun där man startat ett pilotprojekt om virtuell cykling, som genererade såväl fysisk förbättring som ökad livskvalitet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Förvaltningen ställer sig positiv till det övergripande målet i det föreslagna programmet, att genom ökad fysisk aktivitet förbättra folkhälsan och minska ojämlikhet.

Stärka friluftslivet mer

Det föreslagna programmet slår ihop två tidigare styrdokument till ett gemensamt. Det innebär att strategin för friluftslivet ingår med en mindre del i det föreslagna programmet. Vad det kommer ha för effekt är svårt att uttala sig om, men förvaltningen vill framföra att effekten över tid är värd att uppmärksamma. Förvaltningen noterar

att flera stadsövergripande nätverk nämns, men inget som har friluftsliv i sitt fokus. Likaså har friluftslivet reducerats till fysiska aktiviteter, det saknas andra hälsofrämjande delar i friluftslivets bredd av naturnära upplevelser, kunskapsinhämtning om biologisk mångfald och värnande av allemansrätten. Friluftslivets bredd öppnar upp för flera möjligheter till stärkt folkhälsa.

Förvaltningen är aktiva i det nätverk som skapats via stadsledningskontoret för att förenkla och förbättra för föreningslivet. Arbetet är ett led i kommunfullmäktiges ambition att Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat. Förvaltningen hyser förhoppning när kommunfullmäktige fastställt programmet, att fackförvaltningarnas stöd till friluftsföreningar ställs jämlikt i förhållande till idrott. Förvaltningen ser att ett fåtal bidrag idag kan sökas av friluftsföreningar. Stadsdelsnämndens föreningsbidrag begränsar inte föreningens inriktning.

Jämlikt stöd inom de tre prioriterade grupperna

Förvaltningen anser att valet av prioriterade grupper är väl belagt med studier och statistik. Förvaltningen önskar en tydligare styrning mot prioriterade grupper och teman/områden. Som programmet är skrivet så är fokusområdena bredare än de prioriterade grupperna.

Det är av vikt att det finns jämlikhet i stadens stöd mellan de prioriterade grupperna. I idrottsnämndens föreningsbidrag för idrottsaktiviteter är kraven sänkta på flera områden för ideell verksamhet för personer med funktionsnedsättning. Staden har även ett nätverk *Fritid för alla* för att stödja förvaltningarnas verksamheter för personer med funktionsnedsättning. Dessa positiva förhållanden borde erbjudas alla prioriterade grupper.

Föreningslivet aktiverar flest barn och unga

I programmet lyfts genomgående föreningslivets betydelse för folkhälsan. Föreningar är aktörer som aktiverar flest barn och unga, och ger inskolning till livslångt motionerande, demokratifostran, tillhörighet och förebilder. Förvaltningen känner väl igen dessa påståenden, som även ligger i linje med nämndens *Handlingsplan för att stärka civilsamhället i Skärholmen*.

Vad gäller den prioriterade gruppen från hushåll med socio-ekonomisk sårbarhet, vill förvaltningen dela det lokala föreningslivets erfarenheter. Deltagandet i föreningslivet handlar delvis om ekonomi men i huvudsak om föräldrars värderingar, kunskap om föreningar som form och förståelse för barns behov av organiserad motion, att träna upp nya färdigheter och naturupplevelser.

Stadsdelsförvaltningens pågående arbete

De föreslagna ansvarsområdena för stadsdelsnämnderna är en positiv bekräftelse på nämndens pågående arbete. Förvaltningen vill lyfta några aktiviteter:

- Förvaltningen planerar att starta ett fritidsbibliotek efter Fritidsbankens modell. Fritidsbanken är som ett bibliotek med sport- och friluftsutrustning. Här går det att låna utrustning som exempelvis skidor, skridskor, flytvästar, tält, bollar, klubbor, fotbollsskor, hjälmar eller stormkök. Fritidsbanken Sverige är en ideell, nationell förening som äger varumärket Fritidsbanken och som kommer stötta förvaltningen i frågor kring nyetablering, utveckling, utbildning, information, marknadsföring och nätverkande med andra kommuner och intressenter. Ett avtal med Fritidsbanken Sverige har tecknats, dialog med fastighetsägare pågår i syfte att hitta en lämplig lokal i centrummiljö, planering för bemanning av verksamheten är påbörjad och insamling av material har påbörjats.
- Planering pågår om att stärka förskolebarnens rörelseglädje i samverkan med lokala idrottsföreningar.
- Nämndens uppdrag 2023 om att ordna gratis simundervisning för barn på strandbaden, ska genomföras även år 2024.
- Fritidsverksamhetens samverkansöverenskommelse med scouterna, som inneburit att över 300 barn har fått bekanta sig med friluftaktiviteter. Inom nämndens utvecklingsplan för Skärholmens fritidsgårdar, fortsätter arbetet under 2024 med att nå fler flickor och unga med funktionsnedsättning.
- Samverkan med föreningen Löparakademin, arrangör av det välbesökta *Skärholmsloppet*. Förvaltningens utredning om ett individuellt offentligt partnerskap (IOP) med föreningen behandlas vid nämndens sammanträde 21 mars 2024 (ärende SKHLM 2024/44).
- Personer inom LSS-verksamheter och socialpsykiatri har fått individuellt anpassade aktiviteter för att öka fysisk aktivitet.
- I samverkan med föreningen Cykelfrämjandet har fler lärt sig cykla och deltagit på ledarledda cykelutflykter. Cyklingen har inte bara gett deltagarna en ny motionsform, många har även blivit mer bekanta med sitt områdes naturnära miljöer.

- Funktionen Äldrefältare når seniorer med prova-på aktiviteter i egen regi och i samverkan med både Skärholmshallen och föreningslivet.

Jämställdhetsanalys

Programmet berör alla Stockholmare, men ur ett jämställdhetsperspektiv föreslås prioritering av flickor 13-20 år.

Nedan redovisas resultatet av en undersökning av 7-25 åringar om medlemskap i idrottsföreningar:

	Alla	Pojkar	Flickor
Stockholm stad	41 procent	46 procent	35,8 procent
	Alla	Pojkar	Flickor
Vårberg	23,8 procent	34,2 procent	12,3 procent
Skärholmen	24,8 procent	33 procent	15,9 procent
Sätra stadsdel	31,3 procent	36,8 procent	25,1 procent
Bredäng	26 procent	33,2 procent	18,1 procent

Källa: Riksidrottsförbundet 2023

Stockholms stad följer upp andelen ungdomar som deltar i föreningsliv genom stadens skolenkät. Resultatet avser svar från elever i åk 5 och 8 i grundskolan i både fristående och kommunala skolor. För Skärholmen totalt är det 44 procent som deltar, fördelat på 53 procent pojkar och 35 procent flickor.

Båda undersökningarna stämmer väl överens med prioriteringen av flickor i det föreslagna programmet för idrott, motion och friluftsliv. Trenden i hela staden är att flickor är mindre förenings- och fysiskt aktiva än pojkar. Flickor föredrar motion som inte är i tävlingsform, exempelvis i dansgrupp. För att vända trenden föreslår programmet bland annat separata aktiviteter för flickor, vilket även föreslås i stadens strategi för ungdoms- och fritidsgårdar och genom arbetet under 2024 inom nämndens utvecklingsplan för Skärholmens fritidsgårdar.

Lisa Kinnari
Stadsdelsdirektör
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Christoffer Carlander
Tf avdelningschef
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Remiss av Stockholm stads program för idrott, motion och friluftsliv

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lisa Kinnari, Stadsdelsdirektör	2024-03-06
Christoffer Carlander, Tf. avdelningschef	2024-03-04